

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quinam ad nos Iustini libri peruenerint. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

ab eo, esset ne Christianus an non: Ipse rectè factorū cōscientia fretus, ob amorem quo Christi doctrinam complectebatur, eximium diuinæ religionis, quam profitebatur, mysterium liberè denuò confessus est. Qui enim negat se esse, quem se profiteatur esse, aut certe negat quia professionem ipsam improbet, aut eam confiteri recusat, quia sibi cōsciū sit, se vitam indignam illa professione, & ab eius institutis longè alienam traduxisse. Quorum neutrum in verè Christianum aliquando poterit incidere. Urbiciū autem cum illum ad supplicium adduci præcepisset, Lucius quidam (qui etiam Christianus erat) cum iudicium ad eò temere & inconsideratè factum intelligeret, sic cōpellat, quid causæ est, cur hominem, qui neque adulterium neque stuprum, cuiquam intulerit, neque homicida, neque fur, neq; expilator sit, neque quicquam denique sceleris cōsciuisse deprehensus fuerit, sed solum Christiani nomen apertè confessus, tanta pœna multare statueris. Crede mihi Urbici, neq; Imperatori pio decora & conuenientia, neque Philosopho Cæsaris filio digna, neque sacro Senatui congrua decernis. Tum ille nullo alio dato responso, sic Lucium alloquitur. Tu etiam vt mihi videris, ex eo numero es. Quod cum Lucius constanter asseuerasset, illum itidem in cruciatum abripi mandauit. Iste permagnam se ei debere gratiam fatebatur: nam ita se non iniquis solum & improbis eiusmodi dominis liberatum fore dixit, sed etiam ad bonum patrem, & clementem regem Deum recta profecturum. Alius præterea tertius his interueniēs, ad idem supplicium subeundum adiudicatus est. Quibus sane Iustinus aptè & congruenter, eas voces, quas iam dudum memorauimus, adiungit. Et ipse equidem, expecto, vt ab aliquo istorum, qui nomine duntaxat Philosophi sunt, vitæ meæ parentur insidiæ, & quæ sequuntur.

Quinam ad nos Iustini libri peruenerint.

CAP. XVII.

Hic Iustinus multa sanè & præclara sui ingenij sacrarum literarum cognitione accuratè informati, & in eisdem valdè diligenter exercitati, monumenta nobis

EUSEBII HISTORIAE

nobis reliquit: eaque certè plena vtilitatis & còmodi cuiusque generis. Ad quæ quidè studiosos quosq; mittimus, simulatq; ex illis, ea tantummodo, quæ ad nostram notitiam peruenerint ad legentium vtilitatem percensuerimus. Est vnus quidam illius liber Antonino cognomèto Pio, liberis eius, & Senatui Ro. dedicatus, qui nostræ religionis & institutorû ppugnatione còplectitur. Alter autem qui secundâ pro fide nostra continet Apologiam: quæ eius imperatoris, quæ diximus, successori & gentili, Antonino Vero (cuius tempora in præsentia persequimur) obtulit. Alius item libellus est contra Gentiles ab eo editus, in quo vbi de multis rebus, quæ tum apud nos, tû apud Gentiles Philosophos quæri soleant, longû sermonem habuerit, tandem de dæmonû natura differit: quæ iam oratione explicare nõ est opus. Aliud præterea eius opus contra Gentiles scriptum, in manus nostras peruenit: quod Elenchum inscripsit. Et præter ista, est aliud de Dei monarchia, quâ nõ solû testimoniis ex sacris literis, quæ apud nos sunt, sed etiam ex gentilium libris petitis firmè comprobatur. Aliud cuius inscriptionem fecit Psaltè: Alius porrò de anima commentarius, in quo variis positis quæstionibus de argumento, quod instituit, Græcorum philosophorû opiniones citat: quibus tum se responsurû, tum suam ipsius sententiam alio libro separatim in idem argumentum scripto explanaturum pollicetur. Disputationem præterea aduersus Iudæos contexit, quâ in vrbe Epheso cum Tryphone Hebræorum id temporis facile præstantissimo habuerat: In quo non solû qua ratione diuina gratia ipsum ad veræ fidei doctrinam impulisset, sed etiam quàm ardenti studio antea in Philosophorum disciplinas se penitus insinuasset, & quantum deniq; studiû operamq; in veritate accuratissimè peruestigada posuisset, perspicuè docet. In eodem etiam libro narrat de Iudæis, quo pacto insidias ad Christi doctrinâ oppugnandam comparauissent, atq; in Tryphonem, tanquam earum rerum causam & authorem grauiter inuehitur, ad hunc modum. Non solum vos, vestrorum improbe factorum, quæ patraistis, non pernituit, sed viros tandem ab Hierusalem ad hoc ipsum delectos

*Iust. fo.
43. lin. 1.*

delectos in omnes terræ oras emisistis, qui palam dicerent, sectam quandam impiorum Christianorum nuper exortam esse: aliaq; recenserent, quæ qui nos, nostraq; vitæ rationem omninò ignorent, nobis tanquam probra obiiciant. Quare non solum vobis ipsis, sed omnino etiam omnibus aliis hominibus damnum attulisse videmini. Scribit præterea quo modo ad sua ipsius vsq; tempora dona prophetiæ in ecclesia elucerent. Meminit item Ioannis Apocalypsis, eamque Apostoli esse verè affirmat. In Tryphone item coarguendo de quibusdam prophetarum testimoniis mentionem facit, quæ Iudæi è scriptura penitus exeruissent. Complures aliæ inter nonnullos fratres extant illius lucubrationes. Eius scripta tam magno æstimabantur à veteribus, tãque videbantur probata, vt Irenæus eius libenter citet testimonia. Ac primum in quarto libro contra hereses, hæc ipsa inculcat. Præclare dixit Iustinus in libro, quem scripsit contra Marcionem, ne ipsi quidem domino se fidem adhibiturum, si alium Deum præter ipsum mundi fabricatorem ei denuntiaret. Deinde in quinto libro eiusdem argumenti, iis ferè verbis non inscitè loquitur Iustinus, quòd ante domini aduentum, Satanas nunquam probra in Deum & contumelias iacere audebat: quippe nondum suam ipsius cõdemnationem pro certo nouerat. Atque ista hoc loco necessariò explicata sint, ad studiosos quosque diligenter cohortandos, vt huius libros cum primis amplexentur recolantq;. Sed de hoc scriptore hætenus.

3. cap. à
fine.

*Qui Vero imperante, Romana & Alexandrina
Ecclesiæ Antistites fuerint.*
CAP. XVIII.

IAm verò imperio Antonini Veri, de quo supra disseruimus, ad octauum annum deuoluto, cum Anicetus ecclesiæ Rom. Pontificatum vndecim annis cõtinuis perfunctus fuisset, Soter in eius locum succedit. Quinetiam vbi Celadion quatuordecim annis ecclesiam Alexandrinam procurauerat, Agrippa eam cepessit.

Qui